

การศึกษการบริหารจัดการวัดและประเมินผล การศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา

Measurement and Evaluation Management for Basic Education of Educational Service Area Office

ศิราณี กันชัย^{1,*} สิรินาถ จงกลกลาง² และนาตยา ปิลันธนาณนท์³
Sirane Kanjai^{1,} Sirinat Jonkonklang² and Nataya Pilanthanonond³*

รับบทความ 27 เมษายน 2564 แก้ไข 24 มิถุนายน 2564

ตอบรับ 28 มิถุนายน 2564

Received 27 April 2021 Revised 24 June 2021

Accepted 28 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร เพื่อศึกษการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา โดยสังเคราะห์การบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 6 เขตพื้นที่จากเอกสารและเว็บไซต์ของหน่วยงานการศึกษาในประเทศไทย สหรัฐอเมริกา การวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) สังเคราะห์การบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผล 2) ประเมินการบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผล และ 3) ปรับปรุงและจัดทำกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผล เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล แบบสอบถามความเหมาะสม และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า ในสหรัฐอเมริกามีกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานระดับชาติ ระดับรัฐและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ที่จัดให้กับนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการความช่วยเหลือพิเศษและนักเรียนที่ใช้สองภาษา (ภาษาถิ่น) มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการ รายงานผลไปยังเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง ผลการประเมินนำไปใช้กำหนดแผนการช่วยเหลือนักเรียน ทบทวนหลักสูตรพัฒนาประสิทธิภาพครูและนักเรียน และในประเทศไทย เขตพื้นที่การศึกษาควรมีการวัดและประเมินผลให้นักเรียนทุกประเภท ทุกช่วงชั้น ทุกปีการศึกษา ในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยมีคณะกรรมการรับผิดชอบ ผลการประเมินรายงานไปยังสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง นำผลไปพัฒนาครู นักเรียนและนวัตกรรมการประเมินผลของเขตพื้นที่การศึกษา

คำสำคัญ: การวัดและประเมินผล การจัดการการศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000
Ph.D., Student in Curriculum and Instruction Program, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา 30000
Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร 10900
Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand

*Corresponding author ; e-mail: Ksirane9@gmail.com

ABSTRACT

This research was a documentary research which aimed to study the management of the measurement and evaluation in education for the Basic Education of Education Service Area Office. The samples were purposive sampling from 6 states of education service area in the United States which were synthesized from their websites. The research was divided into 3 phases; 1) To synthesis measurement and evaluation management tasks; 2) To evaluate the measurement and evaluation management tasks; and 3) To develop and create measurement and evaluation management activities. Research tools were the data record form, the draft of evaluation tasks of basics education, and the suitability assessment questionnaire of this draft. Data were analyzed by the frequency and the percentage. The research results found that in the United States, measurement and evaluation is related to 3 departments including national department, state department and school district department. Using measurement and evaluation task towards normal students, students with disabilities and special needs and bilingual students. There was a measurement and evaluation management committee. The results are reported to school districts, schools, students and parents. The results were implemented for monitoring student plan, curriculum revision, and teachers and students' development. in Thailand. The results found that the education service area should evaluate for all types of students, and all classes in every academic year, in the main subjects: Thai Language, Mathematics, Science, and English Language with a variety of methods. Performance scores of students with disabilities should be included. It should have a responsible committee. The results should be reported to schools, students, and parents. The results were implemented for developing teachers, students, and innovation of educational evaluation area.

Keywords: Measurement and evaluation, Education management, Basic education, Educational service area

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จากสถานการณ์ด้านการศึกษาของประเทศไทย นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 20) เกิดการกระจายอำนาจการบริหารให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission: OBEC) รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, น. ค) เขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทและหน้าที่ต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรง และให้ความสำคัญต่อผลการทดสอบทางการศึกษาของชาติ ในการสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทย มีการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน เช่นเดียวกับหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่าเป็นต้นแบบในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานในการบริหารจัดการ มีเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐมีบทบาท หน้าที่ในการจัดการศึกษา ส่วนระบบโรงเรียนมีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษาภายใต้หลักเกณฑ์ของแต่ละรัฐ มีคณะกรรมการโรงเรียนและระบบการวัดและประเมินผลการศึกษาในรูปแบบเฉพาะของรัฐ (School District, n.d.) ส่วนเขตพื้นที่การศึกษาของประเทศไทยการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินงานตามแนวทางหรือนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2557, น. 5-6) ซึ่ง มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) การทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test: NT) 2) การประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Reading test: RT) และ 3) การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: ONET) ซึ่งการวัดและประเมินผลแต่ละประเภทเป็นเครื่องชี้คุณภาพการจัดการศึกษาของแต่ละเขตพื้นที่ แต่การบริหารจัดการตามระเบียบข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น อาจจะมีแตกต่างกันในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา โดยเป็นการบริหารจัดการเป็นไปแบบจากบนลงล่าง เขตพื้นที่การศึกษายังให้ความสำคัญน้อยในการบริหารจัดการวัดและประเมินผล

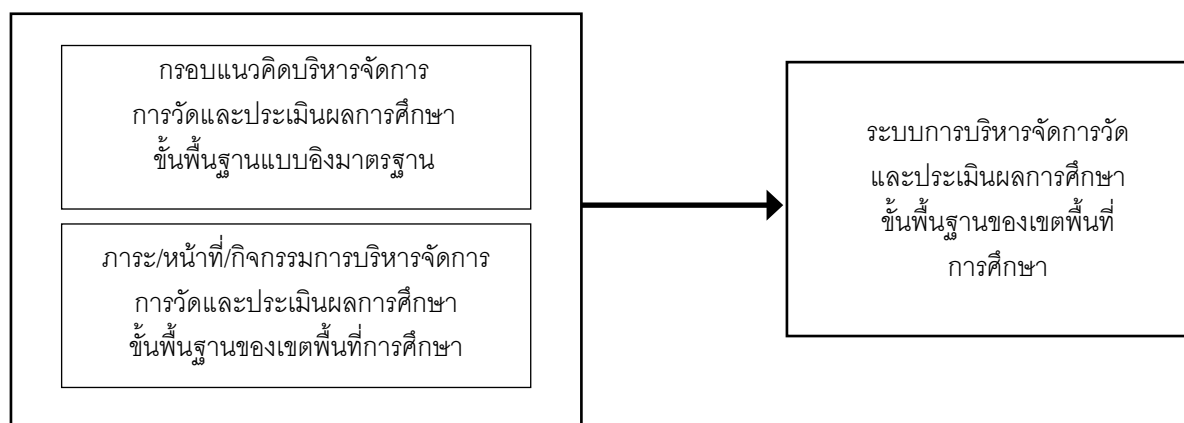
ผู้วิจัยสนใจศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์กิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในต่างประเทศที่จัดการศึกษาตามมาตรฐานเช่นเดียวกับประเทศไทย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่จะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคนและสร้างคุณภาพชีวิตอย่างสมดุล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547, น. 1) ประเทศไทยนำระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมายเข้ามาซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เป็นการจัดการศึกษา ที่มีมาตรฐาน เป็นเป้าหมายในการพัฒนา เกี่ยวข้องกับหลักสูตร อิงมาตรฐาน การจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐาน และการวัดและประเมินผลตามมาตรฐาน (นิตยา ปิลันธนาพันธ์, 2545, น. 1) การวิจัยครั้งนี้มุ่งการศึกษา การวัดและประเมินผล ของเขตพื้นที่การศึกษา ของประเทศสหรัฐอเมริกา ด้านระบบการบริหารจัดการงานวัดและประเมินผลกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลของเขตพื้นที่ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการสื่อสารให้สังคมได้รับรู้ถึงคุณภาพการศึกษา จึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Document research) ดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์การบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รัฐ 6 รัฐ ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเลือกแบบเจาะจง รัฐที่มีการเผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์เพียงพอต่อการศึกษากันรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อกำหนดกรอบ แล้วจึงสืบค้น รวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลเตรียมกร่างกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินการบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาโดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 แล้วจัดทำร่างกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย แล้วประเมินความเหมาะสมโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานในกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานการศึกษาอื่น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่ที่ปฏิบัติงานการวัดและประเมินผลการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจำนวน 14 คน และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การปรับปรุงและจัดทำกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย โดยผู้วิจัยนำผลจากขั้นตอนที่ 2 มาศึกษารายละเอียดและความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา แล้วปรับเป็นฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

ผลการศึกษากิจกรรมบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผลการสังเคราะห์และสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเขตพื้นที่การศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์กิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาจากเว็บไซต์ของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา

การบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า มีการจัดกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาให้นักเรียน 3 ประเภท คือ นักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการความช่วยเหลือพิเศษ และนักเรียนที่ใช้สองภาษา(ภาษาถิ่น) ซึ่งแบ่งตามหน่วยงานที่จัดมี 3 หน่วยงาน ได้แก่

1.1 หน่วยงานระดับชาติสำหรับนักเรียนทุกคนในเกรด 4 เกรด 8 และเกรด 12 ทุกปีการศึกษา บริหารจัดการโดยคณะกรรมการสาระของการประเมินครอบคลุมตามมาตรฐาน ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน การเขียน เทคโนโลยี ศิลปะ ภูมิศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและประวัติศาสตร์ วิธีการทดสอบใช้กับระบบคอมพิวเตอร์และการเขียนตอบ รายงานผลเป็นระดับความสามารถ (Rubric) 3 ระดับ คือ ระดับ Basic, Proficient และ Advanced

1.2 หน่วยงานระดับรัฐ สำหรับนักเรียนทั้ง 3 ประเภท ในเกรด 3 ถึงเกรด 12 บริหารจัดการโดยคณะกรรมการร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน สาระของการประเมินครอบคลุมตามมาตรฐานด้านคณิตศาสตร์ เป็นหลักและเพิ่มเติมด้านภาษาวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาหรือด้านอื่น ๆ ที่รัฐกำหนด มีการจัดตั้งคณะกรรมการ IEP (Individual Education Plan) เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ใช้การทดสอบออนไลน์ รายงานผลเป็นคะแนนความสำเร็จรายบุคคลและภาพรวมผ่านระบบออนไลน์

1.3 หน่วยงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีการดำเนินการที่หลากหลาย สำหรับนักเรียนในเกรด 3 ถึง เกรด 12 บริหารจัดการโดยคณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษาร่วมกับโรงเรียน ครูผู้สอนหรือผู้ดูแลระบบ วิธีการ ขึ้นอยู่กับเขตพื้นที่การศึกษา รายงานผลเป็นรายบุคคลใน ระบบออนไลน์ มีการจัดตั้งคณะกรรมการ IEP (Individual Education Plan) ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความ บกพร่องและต้องการความช่วยเหลือพิเศษ สามารถใช้ คณะกรรมการปฏิบัติงาน ร่วมตัดสินใจผลการประเมิน รายงาน ผลในระบบออนไลน์ไปยังโรงเรียนและนักเรียน

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษา ขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา

จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผล การศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา สรุปได้ว่า

2.1 เขตพื้นที่การศึกษาจัดการวัดและประเมิน ผลทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานตามนโยบายมา ดำเนินการ ได้แก่ การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) การประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) และการประเมินความ สามารถด้านการอ่าน (RT) ควรจัดทุกปี ทุกช่วงชั้น สำหรับ นักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการ ความช่วยเหลือพิเศษและนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่น (ภาษายาวี) ในรายวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ และภาษา อังกฤษ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทดสอบความรู้ความสามารถ ของนักเรียน 2) เพื่อนำผลไปปรับปรุงคุณภาพการเรียน การสอน 3) เพื่อนำผลไปพัฒนานวัตกรรมการทดสอบ

2.2 เขตพื้นที่การศึกษาจัดกิจกรรมการเตรียม ความพร้อมการวัดและประเมินผลทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกปีการศึกษา สำหรับนักเรียนทุกช่วงชั้น (ช่วงชั้นที่ 1-4) สำหรับนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการ ความช่วยเหลือพิเศษและนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่น (ภาษายาวี) เฉพาะรายวิชาหลักได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อ พัฒนานวัตกรรมการวัดและประเมินผลของเขตพื้นที่ การศึกษา 2) เตรียมความพร้อมรองรับการวัดและประเมิน

ผลทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน และ 3) พัฒนา นวัตกรรมการสอนของครู

2.3 ควรปรับปรุงกิจกรรมการบริหารจัดการวัด และประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ให้เขตพื้นที่การศึกษา จัดตั้งบุคลากร/คณะกรรมการรับผิดชอบ ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้บริหาร การศึกษา 2) ศึกษาพิเศษและ 3) ประธานผู้บริหารสถาน ศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร/ครู/ผู้ผ่านการ รับรองคุณวุฒิด้านการดูแล นักเรียนที่มีความบกพร่องและ ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ มีการพัฒนาศักยภาพครู ผู้สอนด้านการวัดและประเมินผลทุกปีการศึกษา มีวิธีการ ที่หลากหลายรูปแบบ กรณีนักเรียนที่มีความบกพร่องและ ความต้องการช่วยเหลือพิเศษเขตพื้นที่การศึกษาควรใช้ คณะกรรมการปฏิบัติงานร่วมด้วย รายงานผลการประเมิน ไปที่โรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง นำผลไปใช้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวัดและประเมินผลทาง การศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา 2) จัดกลุ่ม (โซน) ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพครู 3) จัดกลุ่ม (โซน) ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพนักเรียน และ 4) กำหนด แผนงานด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา

อภิปรายผล

1. การบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมิน ผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเขตพื้นที่การศึกษาด้าน ระดับขั้นที่เข้าร่วมการประเมิน สรุปได้ว่า ควรจัดให้นักเรียน ทุกช่วงชั้น ทุกปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ดำเนินการก่อนการ ประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติ เมื่อพิจารณากิจกรรมของ เขตพื้นที่การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาสรุปได้ว่า มีการ วัดและประเมินผลการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ทุกระดับชั้น (ระดับ K-12) ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายปฏิรูป การศึกษา ตามภารกิจ บทบาทและหน้าที่ของเขตพื้นที่ การศึกษาในการรวบรวมข้อมูลด้านวิชาการ เชื่อมโยงกับ การกำหนดมาตรฐานของชาติ รัฐและเขตพื้นที่การศึกษา การทบทวนหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ทั้งการวัดและ

ประเมินผลการศึกษาตามมาตรฐาน ทั้งนี้ กิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาจึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรจัดให้มีเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งควรดำเนินการก่อน การประเมินคุณภาพระดับชาติและควรคำนึงถึงผลการประเมินที่ได้ถือเป็นเพียงการฝึกเท่านั้นไม่นำไปตัดสินผลการเรียน สอดคล้องกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาด้านการบริหารจัดการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2560 เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 13-18) และสอดคล้องกับ Herman and Mancevice (2018, p. 1) ศึกษาวิจัยเพื่อตอบคำถามจากผู้ปกครอง “การประเมินบอกอะไรให้ผู้ปกครองรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก” พบว่า ผลการประเมินเป็นข้อมูลด้านการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งการประเมินระดับห้องเรียน รัฐหรือเขตพื้นที่การศึกษาและการประเมินประจำปีของรัฐ เพื่อให้ผู้ปกครองทำความเข้าใจ รับทราบรายละเอียดและให้การสนับสนุนนักเรียนในการเรียนรู้ต่อไป

2. การบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเขตพื้นที่การศึกษาด้านรายวิชาที่จัดให้มีการวัดและประเมินผล สรุปได้ว่า ควรกำหนดเฉพาะรายวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ เพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินระดับชาติ ซึ่งตรงกับกิจกรรมของเขตพื้นที่การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการประเมินด้านภาษา (การอ่านและการเขียน) คณิตศาสตร์และพบว่า ในบางเขตพื้นที่การศึกษามีด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและประวัติศาสตร์ เน้นให้นักเรียนได้ทำแบบทดสอบ ทั้งแบบเลือกตอบและแบบเขียนตอบ หากเป็นนักเรียนที่ใช้สองภาษาให้ทดสอบภาษาหลัก และทดสอบในภาษาที่สอง (ภาษาถิ่น) ด้วย จะเห็นได้ว่าเขตพื้นที่การศึกษาให้ความสำคัญ ด้านทักษะภาษาและการคิดคำนวณ เชื่อมโยงไปทักษะทางวิทยาศาสตร์ ตามมาตรฐานการศึกษาของรัฐ

เป็นหลักดังนั้นการวัดและประเมินผลการศึกษาจึงมีความสอดคล้องกันกับมาตรฐานการศึกษา หลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบและวิธีการประเมิน ส่วนความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินเขตพื้นที่การศึกษาอาจจัดให้มีทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด โดยมีกรอบการประเมิน ตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและศิลปะวัดและประเมินผลในระดับโรงเรียนก็เพียงพอสอดคล้องกับ Casserly, Price-Baugh, Corcoran, Lewis, Uzzell, Simon, Heppen, Leinwand, Salinger, De Mello, Dogan and Novotny (2011) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าทางการศึกษาระดับชาติของนักเรียนในเขตเมืองที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง พบว่า ความสอดคล้องของมาตรฐานการศึกษาของรัฐหรือเขตพื้นที่การศึกษากับรูปแบบและวิธีการประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษาระดับชาติตลอดจนโปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ช่วยส่งเสริม สนับสนุน ผลการประเมินให้สูงขึ้น

3. การบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาด้านประเภทนักเรียนสรุปได้ว่า กำหนดจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน 3 ประเภท ได้แก่ 1) นักเรียนปกติ 2) นักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการความช่วยเหลือพิเศษและ 3) นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่น (ภาษายาวี) ซึ่งตรงกับการบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความเท่าเทียมกันด้านการศึกษาสำหรับพลเมืองของประเทศ ฉะนั้น ด้านการวัดและประเมินผลจึงกำหนดให้มีประเภทนักเรียนทั้ง 3 ประเภท เช่นเดียวกัน และมีการจัดตั้งคณะกรรมการ IEP (Individual education plan) เป็นผู้พิจารณาให้การช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการความช่วยเหลือพิเศษ ควรดำเนินการก่อนการประเมินระดับชาติ และควรมีการใช้คะแนนการปฏิบัติงานร่วมกับครู ในกรณีนักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการความช่วยเหลือพิเศษที่เข้าร่วมประเมินสอดคล้องกับ Chancellor's Office, California Community Colleges

(2018) ได้รายงานโครงการให้บริการนักศึกษาที่มีความพิการ โดยรัฐจัดสรรเงินทุนสนับสนุนโปรแกรมและการให้บริการกับนักศึกษาที่มีความพิการ (Disabled Student Programs and Services: DSPS) ทางด้านการศึกษา เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียม

4. การบริหารจัดการกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาด้านการนำผลการประเมินไปใช้ สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการทดสอบความรู้ ความสามารถของนักเรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนรู้และพัฒนา นวัตกรรมทดสอบของเขตพื้นที่การศึกษา จากข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา นำผลไปกำหนดแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ทบทวนและกำหนดยุทธศาสตร์การศึกษา พัฒนามาตรฐานของรัฐ และเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน สร้างโอกาสทางการศึกษา ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะนักเรียน พัฒนาประสิทธิภาพครูและนักเรียน กำหนดแผนให้การช่วยเหลือ ซึ่งผลการประเมินจะส่งไปยังรัฐ เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งการนำผลการประเมินไปใช้นั้น ส่งผลทั้งในทางบวกและทางลบต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงควรพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินและนำผลสู่การปฏิบัติอย่างมีความรับผิดชอบต่อทั้งในส่วนของการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอนและการให้การสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งหากใช้ผลการประเมินในการเลื่อนขั้น ต้องมีการส่งเสริมและการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด หากนำไปใช้เพื่อการศึกษาต่อ ควรเป็นผลทดสอบของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ใช่ผลทดสอบเพื่อการประกอบอาชีพและกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ไม่ควรนำผลการประเมินไปใช้เป็นเกณฑ์การเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือผลงานของครูสอดคล้องกับ Brookhart (2013) ได้ศึกษาวิจัย การนำผลการทดสอบตามมาตรฐานไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนของครู พบว่าการประเมินของครูในทางปฏิบัติขาดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ ส่วนการทดสอบตามมาตรฐานผลที่ได้มีความสอดคล้องกับการประเมินของครูและมีความ

แปรปรวนที่แตกต่างกันอย่างกว้างขวาง จึงมีการกำหนดนโยบายให้ใช้การทดสอบมาตรฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา หัสปราบ (2557, น. 1) ได้ศึกษาวิจัย แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า แนวทางการนำผลการทดสอบไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ 1) สร้างความตระหนักถึงการทดสอบ ONET ให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนทุกระดับชั้นที่เข้าร่วม 2) ส่งเสริมให้ครูนำผลการทดสอบไปใช้การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ 3) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน มุ่งเน้นที่คุณภาพชัดเจนและเป็นรูปธรรม 4) จัดทำแผนพัฒนาหรือแผนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา 5) ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และภาควิชาของ (2561, น. ก) ได้ศึกษาผลกระทบของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผลในทางบวก ได้แก่ ครูเตรียมวิธีการสอนเพิ่มขึ้น ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายนักเรียนตั้งใจเรียนและรับผิดชอบมากขึ้น และผู้ปกครองคอยให้การดูแลสม่ำเสมอ ส่วนผลในทางลบ ทำให้ภาระงานการสอนของครูเพิ่มขึ้น นักเรียนเครียดสนใจเรียนกวดวิชามากกว่าเรียนในห้องเรียน ผู้ปกครองมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

5. บทบาทการบริหารจัดการประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาสรุปได้ว่า เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกปีการศึกษา สำหรับนักเรียนทุกช่วงชั้นและเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดบทบาทและดำเนินการได้ ดังนี้

5.1 กำหนดบทบาทด้านความรับผิดชอบต่อจัดตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษฯ ประธานผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษา/บุคลากร/ครู/ผู้ผ่านการรับรองคุณวุฒิด้านการดูแลนักเรียนที่มีความบกพร่องและต้องการความช่วยเหลือพิเศษของเขตพื้นที่การศึกษา

5.2 ด้านวิธีการ ขั้นตอน กระบวนการวัดและประเมินผล ผลการวิจัย พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างเครื่องมือและเพิ่มรูปแบบการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายและจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพครูในทุกปี การศึกษาระดับ 1 ครั้ง โดยกำหนดปฏิทินที่ไม่ซ้ำซ้อนกับงานอื่น มีกระบวนการติดตาม ศึกษาผลกระทบ วิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรค และร่วมพัฒนาควบคู่ไปกับโรงเรียน นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมทดสอบของเขตพื้นที่การศึกษาอย่างแท้จริง

5.3 ด้านการสรุป รายงานและการนำผลการประเมินไปใช้ ผลการวิจัย พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาควรสรุปและรายงานผลไปยังโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองอย่างเป็นมาตรฐาน นำไปใช้ศึกษา วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อวัดและประเมินผล จัดกลุ่ม (โซน) ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพครูและนักเรียน กำหนดแผนงานการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งต้องไม่เป็นภาระแก่สถานศึกษา ครู และนักเรียน และบูรณาการภารกิจงานให้ตรงกับเป้าหมายการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา การรายงานผลมีความเป็นมาตรฐาน ชัดเจนและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูและนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ Fushell (2013, p.18) ได้ศึกษากรณีครุคัตค้านนโยบายการประเมินผลและการประเมินผลของเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า เขตพื้นที่การศึกษาได้ทบทวนนโยบาย และข้อกำหนดต่าง ๆ ได้ โดยเน้นแก้ไขกระบวนการในการพัฒนาการประเมินผล ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีส่วนร่วมกับครูในการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลและผู้บริหารโรงเรียนควรต้องมีภาวะผู้นำเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ Edwards (2017, p. 1) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับจุดประสงค์ หลักการและแนวปฏิบัติการประเมินผู้เรียนด้านภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมของนิวซีแลนด์ พบว่า แม้ว่าครูจะมีทัศนคติที่ดีต่อการประเมินในรูปแบบใหม่แต่พวกเขาก็ได้พบกับความท้าทายหลายประการเกี่ยวกับความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของการประเมิน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 การนำกิจกรรมการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาไปใช้ ต้องมีความตระหนักด้านหลักการบริหารจัดการวัดและประเมินผลการศึกษาแบบอิงมาตรฐาน นำนโยบายสู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ความสำคัญกับการดำเนินงานร่วมกันอันมีคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเป้าหมายหลัก ร่วมวางแผนพัฒนา กำหนดบทบาท สร้างการรับรู้วิธีการและขั้นตอนให้ชัดเจนและให้ความสำคัญกับความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.2 ด้านการบริหารจัดการ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการผู้รับผิดชอบงานวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยถือว่าผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามีความสำคัญมาก กระบวนการ ขั้นตอนวิธีการ จะดำเนินไปได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพนั้นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยการขับเคลื่อนของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา มุ่งเน้นที่คุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปและเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลเปรียบเทียบในส่วนของกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาที่ประสบความสำเร็จ โดยศึกษาถึงกิจกรรมเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินผลของเขตพื้นที่การศึกษา เช่น การประเมินด้านการอ่านของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ประเมิน ตั้งแต่ระดับ K-12 ก่อนจะมีการประเมินระดับรัฐและระดับชาติ

2.2 การนำกิจกรรมการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยไปใช้ ควรมีการวิจัยกระบวนการส่งเสริม สนับสนุนของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสำนักทดสอบทางการศึกษา (องค์การมหาชน) กับเขตพื้นที่

การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษากับโรงเรียนเพื่อให้ได้
แนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนที่หลากหลายในบริบทของ
แต่ละพื้นที่ ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาสามารถเลือกใช้ได้อย่าง
เหมาะสมส่งผลต่อความก้าวหน้าด้านคุณภาพการศึกษา
ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *ประเมินผลการกระจาย
อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขต
พื้นที่การศึกษา* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ:
(ม.ป.ท.).

_____. (2560). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2558/2559
ความจำเป็นในการแข่งขัน และการกระจายอำนาจ
ในระบบการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี .

นาคยา ปิณฑานนท์. (2545). *จากมาตรฐานสู่ชั้นเรียน*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

ปนัดดา หัสปราบ. (2557). *แนวทางการนำผลการทดสอบ
ทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*
(รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

ภาติญ ไชยวงศ์. (2561). *ผลกระทบของการทดสอบ
ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานต่อการ
จัดการศึกษาของโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน*
(วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรดิตถ์).

สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
(2557). *การพัฒนาสมรรถนะด้านการวัด
และประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: (ม.ป.ท.).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *มาตรฐาน
การศึกษา*. กรุงเทพฯ: สหายนสื่อการพิมพ์.

Brookhart, S. M. (2013). *The Use of Teacher Judgment
for Summative Assessment in the USA*.
Retrieved September, 2, 2020 from [http://eric.
ed.gov/?q=Susan+M+Brookhart+%2c2013&id](http://eric.ed.gov/?q=Susan+M+Brookhart+%2c2013&id=EJ1009245)
[=EJ1009245](http://eric.ed.gov/?q=Susan+M+Brookhart+%2c2013&id=EJ1009245)

Casserly, M., Price-Baugh, R., Corcoran, A., Lewis,
S., Uzzell, R., Simon, C., Heppen, J., Leinwand,
S., Salinger, T., De Mello, V. B., Dogan, E. &
Novotny, L. (2011). *Pieces of the Puzzle: Factors
in the Improvement of Urban School Districts
on the National Assessment of Educational
Progress*. Retrieved September, 2, 2020, from
<http://eric.ed.gov/?q=school+districts+assessment&pg=2&id=ED528222>.

Chancellor's Office, California Community Colleges.
(2018). *Disabled Student Programs and
Service: 2018 Report*. Retrieved September,
2, 2020, from [http://eric.ed.gov/?q=Callifor
nia+Colleges%2c+Chancellor's+Office%2c++
2018&id=ED592983](http://eric.ed.gov/?q=Callifor+nia+Colleges%2c+Chancellor's+Office%2c++2018&id=ED592983)

Edwaeds, S. (2017). *Assessment of English Language
Learners in New Zealand Primary School
“Purposes, Principles, and Practices”*.
Retrieved September, 2, 2020, from [http://eric.
ed.gov/?q=Sue+Edwards%2c++2017&id](http://eric.ed.gov/?q=Sue+Edwards%2c++2017&id=EJ1244077)
[=EJ1244077](http://eric.ed.gov/?q=Sue+Edwards%2c++2017&id=EJ1244077)

Fushell, M. (2013). *A case of Teacher Opposition to
School District Assessment and Evaluation
Policy*. Retrieved September, 2, 2020 from
[http://eric.ed.gov/?q=Marian++Fushell+2013
&id=EJ1017178](http://eric.ed.gov/?q=Marian++Fushell+2013&id=EJ1017178)

Herman, J. L. & Mancevice, N. (2018). *How Is My Child
Doing? What Assessment Can Tell Parents
about Their Child's Learning*. Retrieved
September, 2, 2020 from [http://eric.ed.gov
/?q=source%3a+Center+on+standards+and
+assessments+implementation&ff1=autherman%2c+Joan+L&id=ED588455](http://eric.ed.gov/?q=source%3a+Center+on+standards+and+assessments+implementation&ff1=autherman%2c+Joan+L&id=ED588455)

School District. (n.d.). Retrieved February, 23, 2018,
from http://en.wikipedia.org/wiki/school_district